

פרק ולד חטאת

תמורה ואין מועלים בהם ולפני שנתכפרו באחרת ונידונו לרעייה – עדיין קדושתן עליהן לענין שהן עושות תמורה ומועלים בהן.

נחלקו רבי וחכמים במשנה הבאה ב"אבודה בשעת הפרשה", והיינו חטאת שאבדה והפרישו בעליה אחרת תחתיה ונמצאה לפני שכיפרו בעליה באחרת ואחר כך כיפרו. חכמים סוברים שאינה אלא רועה, מפני שהם סוברים שאין חטאת שאבדה מתה אלא אם כן נמצאה לאחר שכיפרו בעליה באחרת⁽²⁾. ורבי סובר "אבודה בשעת הפרשה – מתה", וכל שכן נמצאה אחר שכיפרו.

מתניתין:

ולד חטאת, ותמורת חטאת, וחטאת שמתו בעליה – ימותו. ובגמרא יבואר למה לא נשנו חמשתן יחד. ושעברה שנתה, ושאבדה ונמצאת בעלת מום, קודם שכיפרו באחרת,

בפרק זה דנה המשנה בחמש חטאות המתות, שאינן עושות תמורה לפי שהולכות למיתה, ולכן פרוחה מהן קדושתן, וכמו כן, אין מועלים בהן לפי ששוב אינן בכלל "קדשי ה'".

חמש חטאות המתות הן: א. ולד חטאת. ב. תמורת חטאת. ג. חטאת אשר מתו בעליה. ד. חטאת אשר אבדה, ונתכפרו בעליה באחרת. ה. חטאת שעברה שנתה. שהרי חטאת אינה כשרה אלא עד מלאת שנה ללידתה. והלכה למשה מסיני שהן מתות⁽¹⁾. וכונס אותן לכיפה ומונע מהם מים ומזון עד שהן מתות מאליהן.

חמש אלו אין דינן שוה. ולד ותמורה ומתו בעליה – מתות בכל אופן. ואילו עברה שנתה ואבדה אינן מתות כי אם אחרי שנתכפרו בעליהן באחרת, וכל שלא כיפרו באחרת הרי הן רועות וימכרו ובדמיהן יקח חטאת. היוצא מהבחנה זו שאחרי שנתכפרו באחרת ונידונו למיתה – אינן עושות

מתה, משום שבאה בעבירה, וחטאת שמתו בעליה משום דאין כפרה למתים.

2. ולא נגמרה הלכה למשה מסיני שהיא הולכת למיתה אלא בנמצאה לאחר שנתכפרו בעליה באחרת, ובכפרה זו דחאה להאבודה בידיים. שיטה מקובצת.

ובמשנה הבאה וסוגיא שלאחריה מובאים דברי רב הונא ורבי אבא בשם רב לבאר באיזה אופן נחלקו ובמה חולקים, ועיין שם.

1. וכבר מבואר לעיל [טו ב] באיזו צורה נמסרה ההלכה.

ואף שהלכה היא, מכל מקום דרשינן להו מקראי [בכורות טז]. ואם לא ההלכה, היינו יודעים שהם פסולים, ובאה ההלכה לומר שדינן למיתה. ואם לא הקרא, לא היינו יודעים שיש איסור לאו באכילתם.

בפירוש המיוחס לרש"י כתב [מעילה י ב] שולד חטאת מתה משום שאינה ראויה לכפרה שלא הופרשה מתחלה לכך. ותמורת חטאת